

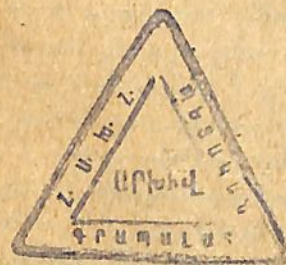
Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի
ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ԿՈՈՊԵՐԱՑԻԱՅԻ
VI ԼԻԱԶՈՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԸ

ՀԱՅԿՈՈՊԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՎԵՐՍՏՈՒԳԻԶ
ՀԱՆՋՆԱԺՈՂՈՎԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Հ	Ա	Յ	Կ	Ո	Ո	Պ
Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն	13	Փ Ե Տ Ր Վ Ա Ր Ի	1934	Թ.		

Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի
Ս Պ Ա Ռ Ո Ղ Ա Կ Ա Ն Կ Ո Ո Պ Ե Ր Ա Ց Ի Ա Ց Ի
VI Լ Ի Ա Ջ Ո Ր Ա Կ Ա Ն Հ Ա Մ Ա Գ Ո Ւ Մ Ա Ր Ի
Ա Ռ Ա Ջ Ա Դ Ր Ա Ն Ք Ն Ե Ր Ը

ՀԱՅԿՈՈՊԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՎԵՐՍՏՈՒԳԻԶ
 ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Հ Ո Յ Ն Ո Պ
 Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն 13 Փ Ե Տ Ր Վ Ա Ր Ի 1934 թ.

I

ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԿՈՈՊԻ ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Պ. ՄԿՐՏԶՅԱՆԻ ԶԵԿՈՒՑ-ՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Հայաստանի սպառնողաբացիայի 6-րդ համագումարը նշում է, Վոր շնորհիվ Լենինյան կոմկուսակցության անշեղ ղեկավարության ժողովրդական տնտեսության բոլոր ճյուղերը (այդ թվում նաև սպառնողաբացիան) կատարեցին և գերակատարեցին ժողովրդական տնտեսության զարգացման 1-ին հնգամյա պլանը՝ կառուցելով սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքը, անվերապահորեն լուծելով «ով-ումի» խնդիրը, ինչպես արդյունաբերության, այնպես էլ գյուղատնտեսության մեջ անցնելով 2-րդ հնգամյակին՝ անդադարաբար սոցիալիստական հասարակարգի կառուցմանը:

2-րդ հնգամյակի 1-ի տարվա համարյա բոլոր պլանները գերակատարվել են (այդ թվում նաև սպառնողական կոոպերացիայի) Վորպիսի հանգամանքն ստեղծել է նոր վերելք քաղաքի և գյուղի աշխատավորության կուլտուր-կենցաղային նյութական պահանջների բնագավառում, վորոնց նախապայմաններն են՝ մի կողմից քաղաքի բանվոր-ծառայողների ույալ աշխատավարձի աճումը և հիմնականում նրա ընդգրկումը քաղաքային-բանվորական կոոպերացիայի կողմից և մյուս կողմից կոլտնտեսականների զգալի մասի արդեն իսկ ունեվոր դառնալու իրական լինելն ու նրանց սպառողական պահանջի ընդգրկումը հիմնականում գյուղկոոպերացիայի կողմից:

Հաշվետու շրջանում սպառնողական կոոպերացիան, համաձայն Համ.Կ. (բ) Կ.Կ.Կ-ի և Կ.Վ.Հ-ի 1931 թ. գեկտեմբերյան միացյալ պլենումի վորոշումների, վերակառուցվել և վերականգնվել են գյուղում ընտրողական սխեման, կադմակերպվել են ինքնուրույն գյուղկոոպներ և այդ գյուղկոոպները ղեկավարելու համար ստեղծվել են շրջանային միություններ: Այդ ժամանակամիջոցում գյուղկոոպների զգալի մասը տնտեսապես, ֆինանսապես և կադմակերպչորեն սկսել են ամրանալ, կցվելով միջ-շրջանային և արդյունաբերական բաղաներին, դառնալով ինքնուրույն տնտես. հաշվարկային և շահավետ աշխատող կադմակերպություններ: Ամրանալով գյուղկոոպներն, սկսեցին պայքարել գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման համար, յենթարկելով

11-269609

խորհրդային կուլտուրական առետուրը կուլեկտիվացման գործին, ոժանդակելով կոլխոզային աշխատանքի արտադրողականության բարձրացմանը: Գյուղկոոպների ամրանալն ավելի քան խիթան հանդիսացավ ուժեղացնելու գյուղի և քաղաքի ապրանքային զուգումը:

Յեւ քաղաքում համաձայն Խ.Ս.Հ.Մ. ԺԿԽ-ի և Համ.Կ(բ)Կ. Կ.Կ-ի 1932 թ. 4/12-ի վորոշումների, վերակառուցվեց քաղաքային բանվորական կոոպերացիան յենթարկելով այդ գործարանային վարչություններին: Համեմատաբար մանր գործարան-ձեռնարկների համար կազմակերպվեց 3-րդ խմբի միախանութ փակ բանկոոպներ քաղկոոպների սխտեմայում, վորպիսի հանգամանքն ապահովեց առեվտրի յենթարկումը արտադրության սրահանջներին և կոոպերացիան մոտեցրվեց փայտեր-մասսաներին:

Այս բոլորն սպառողական կոոպերացիան ձեռք է բերել Կոմ-կուսակցության ղեկավարությամբ, համառ, բուշևիկյան պայքարի միջոցով, պայքարելով՝ մի կողմից դասակարգային թշնամու վտնագումների դեմ, վորն արտահայտվում է մթերման պլանների ձախողմամբ, ղեղծարարությամբ, հափշտակմամբ և այլն և մյուս կողմից պայքարելով խորհրդային առևտրի «ձախ» աղավաղումների և աջ ոպորտունիստների լիբերալ-բուրժուական մեկնաբանումների դեմ:

Հայաստանի սպառողական կոոպերացիան հաշվետու չրջանում ունեցել է մի շարք նվաճումներ, ինչպիսիք են՝

1. Աճել է առեվտրական կետերը 446-ով վորից 304 կես գյուղում:
2. Ապրանքաչրջանառությունը հասել է 108,7 միլիոնի, կատարելով 1933 թ. պլանը 102,3%:
3. Անդամների թիվն աճել է 126,400-ով: 1931 թ. 1/1 յենդել է 238,000 անդամ, 1934 թ. 1/1-ին 364,400 անդամ:
4. Փայադրամագլուխն ավելացել է 7,280.500 ուրբով, 1931 թ. 1/1-ին յեղել է 3,750,800 փայադրամագլուխ, իսկ 1/1-ին 1934 թ. 11,031,300 ուրբ. փայադրամագլուխ:
5. Սխտեմայի սեփական միջոցները հասնում է 20,000,000 ուրբով:
6. Վերակազմված և կազմակերպված է միջ-չրջանային 5 բազա, վորոնց 1933 թ. պլանը կազմում էր 31,411,500 ո., կատարողականը 35,320,300 ո. կամ 113%:
7. 140 գյուղկոոպներից միջ-չրջանային բազաներին կցված է 112-ը կամ 80%-ը:
8. Գյուղկոոպների կցումը չրջանային բազաներին դարձրել

է նրանց ավելի քան ինքուրույն, խորացրել է տնտեսա-վարկը և դարձնել շահավետ, որինակ.

- ա) Դսեղի գյուղկոոպը մինչ բազային կցվելը (1/1-1933 թ. մինչև 1/6-ը) կատարել է ապրանքաչրջանառության պլանը 98,6%-ով փայակուտակումը 104,3%-ով, ունեցել է շահ 1300 ուրբի, իսկ բազաներին կցվելուց հետո (1933 թ. 1/7 մինչև 1/1-34 թ.) կատարել է ապրանքաչրջանառության պլանը 143,4%-ով, փայակատարում 216,6%-ով ունեցել է կուտակում 10,200 ո.:
- բ) Կողբի գյուղկոոպը մինչ կցվելը բազաներին կատարել է ապրանքաչրջանառության պլանը 98,2 %-ով, փայակուտակումը 92,3%-ով, իսկ բազաներին կցվելուց հետո ապրանքաչրջանառության պլանը կատարել է 149,4 %-ով փայակատարումը 244,7%-ով. ունեցել է կուտակում 11,400 ո.:

9. Հիմնականում բոլոր կարեւոր նշանակություն ունեցող մթերումների 1933 թ. պլանները կատարվել են՝

ա) Կաթի պլան . . . 42883 ց.	Կատարված է 47980 ց. 112 0/0.
բ) Խոշոր կաշի » . . . 10000 հ.	» 13130 հ. 131,3 0/0.
գ) Մանր » » . . . 90000 հ.	» 87330 հ. 97,5 0/0.
դ) Բուրդ » » . . . 3993 ց.	» 3911 ց. 98,0 0/0.
յե) Գետնախնձոր » . . . 14990 ց.	» 15641 ց. 102,3 0/0.
զ) Կաղամբ » . . . 2630 ց.	» 2641 ց. 1008,4 0/0.
է) Ս ո խ » . . . 1000 ց.	» 1290 ց. 129,0 0/0.

և այլն:

10. Ժողսնդի ձեռնարկների չրջանառության աճը և անհամեմատ ճաշերի վորակի բարձրացումը:
11. Կազմակերպվել է մոտ 50 ոժանդակ տնտեսություններ, վորոնք ղգալի չափով ապահովել են Ժողսնդի ձեռնարկներին անհրաժեշտ մթերքներով (Ստեփանավան, Ալլահ-վերդի, Ղուրդուղուլի, Լենտեքստիլ և այլն):
12. Արդյունաբերական հացի տրեստը կառուցել է նոր գործարաններ, ստեղծել է սեփական ֆինանսական բազա և այլն:
13. Կրճատվել է վարչական ապարատը 30,4%-ով:
14. Ծավալվել է աշխատանքի սոցիալիստական ձեվերը (սոց-մրցում և հարվածայնություն), վորի հետևանքով ստեղծվել է առողջ պայքար պլանների կատարման շուրջը:
15. Վորոշ աշխատանք ծովալելել է ղեղծարարություններին և

հափշտակումների դեմ կազմակերպելով ուժեղ արշավներ, կատարելով հաճախակի ստուգումներ և այլն:

Չնայած այս և այլ մի շարք նվաճումներին, վորն ունեցել ե ոսկառողական կոոպերացիան մեր ժողովրդական տնտեսության մեջ միաժամանակ ունի խոշոր թերություններ, վորոնք հետևյալն են:

1. Վոչ լրիվ խորհրդային կուլտուրական առեփարի ծավալման պատճառով մի շարք կազմակերպություններ չեն կատարել ապրանքաշրջանառության պլանը (3 բամբակացան շրջաններ կատարել են շրջանառության 95,7 %-ը, Բասարգեչարը 88,8 %-ը, Մեղրին 91,0 %-ը, Ղուրդուղուլին 88,4 %-ը, Սխանը 83,1 %-ը և այլն):

2. Թույլ և պայքարը վատորակ ապրանքների արտադրության դեմ, ինչպես մանրածախս, այնպես էլ մեծաքանակ առեփարական կազմակերպությունների (Հայկոպի Առ-կառավարչության, միջ-շրջանային և արդյունաբերական բազաների) կողմից:

3. Սպառող մասսայի պահանջի հաշվառման բացակայությունը:

4. Նախնական պատվերների վոչ լրիվ կիրառելը և դրանց հիման վրա արդյունաբերության հետ պայմանագրեր կնքելու անբավարար դրվածքը:

5. Ապրանքաշրջանառության վորակական ցուցանիշների անբավարար լինելը:

6. 1933 թ. ընթացքում կոլտնտեսական շուկաներում սպառող կոոպերացիայի հանդիպական առևտրի անբավարար կազմակերպումը:

7. Մի շարք կազմակերպություններում (Ղամարլու, Վաղպատ, Ղուրդուղուլի, Վեդի, Ախտա, Ն. Բայադետ, Փաշալու, Թալին և այլն) արտապլանային գնումների թույլ զարգացումը:

8. Վորոշ կազմակերպություններում (Քեչիչքենդ, Մարտունի Բայադետ և այլն) դանդաշարժ և վոչ սեզոնային ապրանքների կուտակումը և դրանց դանդաղ ուղարկումը:

9. Բարդ աստորտիմենտի և կուլտ-ապրանքների շրջ-խանութների կազմակերպման դանդաղումը:

10. Միջ-շրջանային բազաների առեփարական գործնեյության անբավարար դրվածքը և նրանց մասնագիտական թույլ ոժանդակությունը ցանցին:

11. Ապրանքների փոխադրածախսի անհամեմատ բարձր լինելը մի շարք կազմակերպություններում (Ն. Բայադետ, շրջանառության—26,47%, Ախտա—20,17%-ը, Փաշալու—27,15%-ը, Մեղրի 29,11%, Աշտարակ—22,0% Քեչիչքենդ—21,62 տոկոս և

այլն) և փոխադրումները կոլխոզներին հանձնելու ու նրանց հետ պայմանագրեր կնքելու ձգձգումը:

12. Առանձին կազմակերպությունների կողմից գների կոպիտ խախտումների «Նեպմանական վոգու» պահպանման և սպեկուլյատիվ մոտեցման դեպքերի գոյությունը:

13. Վորոշ շրջաններում կենտրոնացած մթերումների պլանների թերակատարումը (Ախտա կաթը—55,0%, բուրդը—95,0%, մանր կաշի—63,0%: Մարտունի բուրդը—85,4%, կաշի մանր—61,0%, խոշոր կաշի—46,0% և այլն):

14. Երապրտային նշանակություն ունեցող հումույթի (աղիք, փետուր, բմբուլ և այլն) մթերման աշխատանքների թերագնահատումը համարյա վողջ ցանցի կողմից:

15. Հացագնման թույլ ընթացքը և միանգամայն թերագնահատումը Ղափանի, Կոտայքի և Թալինի շրջաններում:

16. Մթերումների հաշվարկի վոչ ժամանակին կատարումը մթերման գրասենյակի կողմից և վարկերի անշնորհք ոգտադործումը առանձին կազմակերպությունների կողմից:

17. Կոոպ-տնտեսությունների բերքատվության ցածր լինելը, պլանների թերակատարումը և վնասով աշխատանքը (Յերեվանի բանջարաբուծական տնտեսությունը 1933 թ. ունեցել ե 190458 ո. վնաս և այլն):

18. Հասարակական սննդի ձեռնարկների վնասով աշխատելը, ճաշերի վորակի ցածր լինելը, անհրաժեշտ ինվենտարով վոչ ապահովածությունը, չենքերի անհարմարությունները և այլն:

19. Հացի վորակի վոչ բավարար վիճակը, հակասանիտարական գրության գոյությունը հացի փոերում և վոչ տրեստացած փոերի վրա կենտրոնի դեկավարության բացակայումը:

20. Խնայողական ուժի վոչ բավարար կիրառումը:

21. Ռուրլու կոնտրոլի տնտես. հաշվարկի վոչ բավարար դրվածքը և վնասաբեր աշխատանքն առանձին կազմակերպություններում (Ղամարլու, Ախտա, Աշտարակ, Ն. Բայադետ, Մարտունի և այլն):

22. Պլանային աշխատանքի անբավարար լինելը հատկապես դյուղկոոպներում:

23. Հաշվառման և հաշվետվության վատ դրվածքը (Բասարգեչար, Ղափան, Փաշալու և այլն) և հաշվետվությունների վորակի անբավարար լինելը:

24. Կադրերի հոտունությունը և անհոգատար վերաբերմունքը հանդեպ առանձին աշխատողների կուլտուր-կենցաղային և նյութական պահանջները բավարարելու ուղղությամբ (Արթիկ, Փաշալու, Վեդի, Սարգարաբադ և այլն):

25. Սոց-մրցման և հարվածայնության և փորձի փոխանակման անբավարար ծավալումը մի շարք կազմակերպություններում:

26. Հրահանգչական աշխատանքների վոչ բավարար դրվածքը:

27. Զեղծարարությունների և հափշտակումների դեմ պայքարի թույլ լինելը:

28. Առեվտրական կետերում և արտ. ձեռնարկներում հակա-սանիտարական դրուժյան առկայությունը և առանձին աշխատողների կողմից կոպիտ վերաբերմունքի դոյությունը հանդես ապառուղների:

29. Պլանների վոչ աստիճանաբար կատարումը հանգստացուցիչ տրամադրությունների հետևանքով և շտուրմային ամսյակների հայտարարումը կվարտալների վերջում:

Համագումարն արձանագրելով վերը բերված նվաճումներն ու թերությունները առաջադրում է հետևյալ ձեռնարկումները՝

1. ԿԱԶՄ-ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՍՊԱՐԻՁՈՒՄ

1. Առաջարկել Հայկոպլի նորընտիր վարչությանն ել ավելի վերակառուցել սպառնալից անվտանգության աշխատանքները բոլորակապակցությամբ՝ կոլեկտիվացման և քաղաքում՝ սոցիալիստական արդյունաբերությունից, ուժեղացնել Հայկոպլի ամենօրյա գործնական և կենդանի ղեկավարությունն ու ոգևորությունը ստորին ցանցին, մոտեցնել կոոպերացիան լայն փայտափրական մասսաներին, պարտադրել ստորին ցանցի վարչություններին և Վ.Վ. Հանձնաժողովներին կվարտալների վերջերում տալ հաշվետվություն փայտափրակներին, ավելի քան խորացնելով ընտրողական սխեմայի և փայտափրակի պատասխանատվությունը սպառողական կոոպերացիայի աշխատանքների համար:

2. Ել ավելի ծավալել սոց-մրցումը ու հարվածայնությունը սխեմայի վոչ աշխատողների մեջ, կուրս ընդունելով վոչ մի կազմակերպություն, ձեռնարկություն, կոոպ-աշխատող և կոոպ-ախտիվ առանց սոց-մրցման պայմանագրերի: Առաջարկել Հայկոպլի կազմաթնին ձեռնամուխ լինել փորձի փոխանակման աշխատանքներին, միաժամանակ ստորին ցանցի և կոոպադիությունից ոգևորների հետ միասին հայտաբերել հարվածայնություններն և մտահոգվել նրանց խրախուսելու խնդրով, 1934 թ. ընթացքում հայտարարել կոնկուրս լավ փակ բանկոպլի, դյուդկոպլի չըսպառ-կոոպիություն և բարդ աստորտիմենտի չըջխանությունների մեջ:

3. Վերակենդանացնել Վ.Վ. Հանձնաժողովների կոոպ-ախտիվի և դյուդկոպլի ոգևորներին կից կոոպ-մթերման սեկցիաների աշ-

խատանքները, սրել և խորացնել նրանց մեջ պատասխանատվությունից զգացումը, դարձնել դրանց հասարակական կոնտրոլի իսկական կազմակերպիչներն ու գործիչները: Խոչոր դյուդկոպլի, փակ-բանկոպլի և քաղկոպլի Վ.Վ. Հանձնաժողովներին կից կազմակերպել բողոքների բյուրո, պարտադրելով ստորին ցանցին ունենալ բոլոր կետերում բողոքի գրքեր: Պատասխանատվության կանչել այն Վ.Վ. Հանքին, վորոնց անդործնություն և անպատասխանատու վերաբերմունքի հետևանքով անդի յե ունեցել զեղծարարությունների և հափշտակումների դեպքեր:

4. Իր կոչման վրա դնել Հայկոպլի և ստորին ցանցի հրահանգչական աշխատանքները, վերանայել հրահանգչական կազմերը, աշխատանքի կանչելով ավելի վորակյալ աշխատողներին: Հրահանգչական այցելումները հասցնել միջև դյուդկոպլի և առեվտրական կետեր: Հրահանգչական աշխատանքների մեջ մեծ տեղ տալով կոլեկտիվ հրահանգումներին:

5. Առաջարկել Հայկոպլի վարչությունը ստորին ցանցին և Վ.Վ. Հանձնաժողովներին ձեռնարկել բոլոր կանխարգյալ միջոցառումները զեղծարարությունների և հափշտակումների դեմ, իսպառ վերացնելով այդ պարբերաբար կատարել ստուգումներ, անցկացնել ապրանքային հաշվառումը, վճարաբար մաքրել ապարատը անհարազատ, անպետք և զեղծարար տարրերից, վոչ մի դեպքում թույլ չտալ լայդպիսիներին աշխատելու սպառնալիցայում: Հայտնաբերված զեղծարարությունների գործերը 3 օրվա ընթացքում հանձնել դատական օրգաններին, պահանջելով նրանցից վոչ ավել 20 օրվա ընթացքում վերջնական լուծում տալ:

6. Առաջարկել Հայկոպլի վարչությունը և ստորին ցանցին վճռական պայքար մղել կազմերի հոսունությունից դեմ, հոգատար վերաբերմունք ունենալ նրանց կուլտուր-կենցաղային նյութական պահանջների բավարարման խնդրում, համարձակ կերպով առաջ քաշել ախտիվ և հարվածային բանվորներին, կոլտնտեսականների սպառնալիցայից պատասխանատու պոստերում, միաժամանակ տալով ամենալավագույններին խորհրդային առեվտրական կետերում: Կարգավորել կազմերի հաշվառումը և ստորին ցանցի ղեկավար աշխատողների (չըսպառնալիցությունից, դյուդկոպլի, քաղկոպլի փակ-բանկոպլի վարչ նախագահների, առաջիկաների և այլն) փոփոխումն արգելել առանց Հայկոպլի վարչության համապատասխան սանկցիայի:

7. Վերընտրական կամպանիան ավարտելուց անմիջապես հետո ձեռնարկել ստորին ցանցի աշխատողների վերապատրաստման կուրսեր:

Փակ բանկոտայների գծով՝

ա) Նախագահների	40	հոգու	1	ամսյա
բ) Հաշվետարների	40	»	1	»
գ) Գործակալատարների	300	»	2	»

(Ընդհատումներով)

ա) Գյուղկոտայնախագահների	15	որյա (140 հոգու)	ավարտել	1/5
բ) » մթերողների	1	ամսյա	120	»
գ) Հաշվետարների	15	որյա	140	»
դ) Գյուղկոտայ գործակալատարների	2	ամսյա	900	»

(Ընդհատումներով)

ի) Ճաշարանի խոհարարների	3	ամսյա	60	»
2) Շրջապահակոտայնութ. նախագահ.	1	»	30	»
ե) Պլանավիկներ	2		40	»
ը) Ճաշարանի վարիչների	15	որյա	50	»
թ) Խոհարարներ պատրաստել	30	հոգու	2	աարով

8. Առաջարկել բոլոր շրջապահակոտայնություններին և գյուղկոտայններին և կոտայ-ոժանդակ անտեսություն ունեցող բանվորական-քաղաքային կոտայերատիվներին այժմվանից նախապատրաստվել գարնանացանին, վորպեսզի կամպանիայի սկսելուց սպառնալիցների գիծավորել պատրաստ կերպով, իսկ գարնանացանի բնթացքում ապահովել անընդհատ վառելանյութով արակոտորներին, կազմակերպել գաշտում աշխատող կոլտնտեսականների, սովխոզ բանվորների և աշխատավոր մենատնտեսների համար շրջիկ առևվտուր և շարժական խանութներ:

9. Առաջարկել վողջ սիստեմային ամենորյա հսկողություն սահմանել պլանների կատարման վրա, տեղիք չտալ վողջ մի հանգրստացուցիչ տրամադրությունների, իսպառ վերացնելով շտուրմային ամսյակներ հայտարարելու պրակտիկան:

10. Առաջարկել Հայկոտայի կազմ-բաժնին յուրաքանչյուր կվարտալի վերջում հրավերել պլանների կատարման շուրջը խորհրդակցութուն, մասնակից դարձնելով գյուղկոտայների նախագահներին:

2. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

11. 1934 թ. համար նիստեսված 121 միլիոն ուրբուլ մանրածախս ապրանքաշրջանառության կոնտրոլ թիվն ընդունել միանգամայն ոչալ, առաջարկել բոլոր կազմակերպություններին (Հայկոտային, միջշրջանային բազաներին, շրջապահակոտայնություններին, գյուղկոտայներին, քաղկոտայներին և փակ բանկոտայներին) ամեն միջոց ձեռք առնել ապահովելով պլանի վորակական և քաղաքական ցուցանիշների կատարողականը 11 ամսում, այն է՝ Հայաստանի խորհրդայնացման 14-րդ տարեդարձի ուր:

12. Ապրանքաշրջանառության կոնտրոլ թվի կատարման կա-

պակցությամբ հատուկ ուշադրություն դարձնել ապրանքների վորակի վրա, սրել վողջ սիստեմայի պայքարը վատորակ ապրանքների արտադրման և ստացման դեմ. մինչև 1-ին կվարտալի վերջը կազմակերպել միջ-շրջանային բազաներին, շրջապահակոտայնություններին փակ բանկոտայներին և քաղկոտայներին կից կոնտրոլ ասորտիմենտային բյուրոներ. հետ վերադարձնելով արտադրությանը վատորակ ապրանքները:

13. Առաջարկել վողջ մանրածախս առևվտրական ցանցին ամենալայն կերպով հաշվի առնել սպառողների պահանջները և ըստ այնմ ներմուծել ապրանքներ, բոլոր առևվտրական կետերում ունենալ ապրանքների պահանջի գիրք, պահանջների հաշվառման հիման վրա կազմել նախնական պատվերներ և ներկայացնել մեծաքանակ առևտրական կազմակերպություններին: Յուրաքանչյուր գործուղում, գնումներ կատարելու նպատակով, ընտելյան առնել կոտայերատիվ խորհրդակցություններում և գյուղկոտայներին կից կոտայ-մթերման սեկցիաներում, հավաքելով նրանց կարծիքը ապրանքների ասորտիմենտի մասին:

14. Առաջարկել Հայկոտայի առևվտրական կառավարչությանը և միջ-շրջանային բազաներին, նախնական պատվերների հիման վրա, կնքել տեղյակագրության հետ նախնական պայմանագրեր և խիստ հսկողություն սահմանել ապրանքագետների և կոնտրոլ ասորտիմենտային բյուրոների միջոցով, պայմանագրերի կատարման վրա, պայքարելով և իսպառ վերացնելով լավորակ ապրանքների հետ դանդաղաշարժ ապրանքների բեռնումը, վորպես պարտադիր ասորտիմենտի:

15. Առաջարկել շրջապահակոտայնություններին և քաղաքային բանվորական կոտայերատիվներին ամենալարժ Ժամանակում հիմնական փոփոխություն մտցնել ներմուծվելիք ապրանքների ասորտիմենտի մեջ, լայն տեղ տալով լավ ասորտիմենտներին և կուլտուրանքներին: Մինչև Յենտրոսոյուզի համագումարի ուր, 7-ը շրջանային կենտրոններում ունենալ մեկական կուլտ ապրանքների շրջ-խանութներ, այդ խնդրի կատարման համար ապահովել խանութների ֆինանսավորումը և ապրանքների ձեռք բերումը:

16. Առաջարկել բոլոր շրջապահակոտայնություններին, շրջկենտրոններին, գյուղկոտայներին և քաղկոտայներին մեկ ղեկադային Ժամկետում կարգավորել կոլխոզ շուկաներում հանդիպական ամենորյա առևվտուրը:

17. Շրջադարձ կատարել կոնկրետ ապրանքներ, վողջ մի կերպ հույս չդնել միայն կենտրոնացած ապրանքաներմուծման վրա, փնտրել նոր ապրանքաներմուծման աղբյուրներ, մորիլիզացիայի յենթարկել տեղական բոլոր միջոցները, զարկ տալով ար-

տապալանային գնումներին, այն հաշվով, վորպեսզի արտապականային գնումները կազմեն ապրանքաշրջանառության 70% :

18. Առաջարկել Հայկոոպի-Առ-կառավարչությանը կազմակերպել պահանջի և առաջարկի բյուրո, վորի միջոցով կապվել տեղերի հետ, և դանդաղաշարժ ապրանքները մեկ շրջանից մյուսը, մեկ կազմակերպությունից մյուս փոխադրել ուսուցիչացիայի յենթարկելու նպատակով, ինչպես և պարտադրել ստորին ցանցին կատարելու գների իջեցում, այդ աշխատանքները ավարտել I յեռամսյակում :

19. Ապրանքային ռեսուրսների անհամեմատ աճը խորհրդային առևտրի առաջ հրամայական պահանջ և գնում ել ամբողջ ծավալելու բաց առևտրի ցանցը, թողնելով կայուն միճակում փակ առևտրի ցանցը նպատակային ապրանքների վաճառքի համար : Հատուկ ուշադրություն դարձնել և իսպառ վերացնել ապրանքային բրոնխայի յենթարկելու և մեխանիկական բաշխման բոլոր փորձերը՝ կանչելով դատական պատասխանատվության բրոնխային թարկելու կարգադրություն անողի հետ միասին կատարողին :

20. Հավանություն տալ Հայկոոպի վարչության ձեռնարկմանը 22 շրջաններում բարդ աստորտիմենտով 25 շրջանութներ բանալու մասին, դատապարտելի համարել այն շրջանությունների բռնած վարքագիծը, վորոնք մինչ որս չեն բացարել այդ խանութները : Առաջարկել Հայկոոպի վարչությանը բոլոր միջոցները ձեռք առնել, վորպեսզի մինչև Յենտրոսոյուզի համագումարը վերոհիշյալ խանութները գործարկման մեջ դրվեն, միաժամանակ այդ խանութներում այնպես գնել աշխատանքները, վորպեսզի դրանք լինեն որինակելի խանութներ շրջաններում, հանդիսանան իրոք կուլտուրական առևտրի ոջախը և ապահովեն կուլտուրականներին պահանջած բոլոր տեսակի ապրանքները, վորոնց աշխատանքի փորձը փոխադրել ստորին ցանց :

21. Առաջարկել Հայկոոպի առկառավարչության և միջ-շրջանային բաղաներին 1934 թ. I յեռամսյակում կանոնավորել բաղաների աշխատանքները, ճշտելով բաղանների և գյուղկոոպների փոխհարաբերությունները այն հաշվով, վորպեսզի գյուղկոոպների ամբողջ ապրանքամատակարարումը լրիվ կատարվի բաղանների միջոցով և բաղանները հանդիսանան գյուղկոոպների առևտրի կազմակերպիչները :

22. Առաջարկել ստորին ցանցին խիստ կերպով ղեկավարվել ԺԿԽ-ի փորձումով և կիրառել ապրանքների փոխադրման համար սահմանված նորմաները : Կապվել շրջանային կազմակերպությունների և կոլխոզների վարչությունների հետ, պահանջելով

Վորպեսզի կոլխոզներն իրենց վրա վերցնեն ապրանքների վողջ փոխադրումը, կնքելով նախորդ պայմանագրեր, այդ աշխատանքները վերջացնել 1934 թ. I յեռամսյակում :

3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԹԵՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՍՊԱՐԻՉՈՒՄ

23. Առաջարկել Հայկոոպի վարչությանը և ստորին ցանցին հատուկ ուշադրություն դարձնել կենտրոնացած և ապակենտրոնացած մթերումների աշխատանքների վրա : Ժամանակին տեղ հասցնել պարտավորադրերը և ամենուրյա հսկողություն սահմանել պարտավորադրերի կատարման վրա : Սրել վողջ ցանցի պայքարը դասակարգային թշնամու բոլոր տեսակի վոտնձգումներին, վոր ուղղված էլինեն ձախողելու պլանների կատարելու, փչացման, և մթերքները հափշտակման յենթարկելու և այլնի դեմ :

24. Առաջարկել Հայկոոպին և ստորին ցանցին հիմնական բեկում առաջացնել հացադնման աշխատանքների մեջ, վորպեսզի մինչև Յենտրոսոյուզի համագումարի որը ապահովի 50,000 փութ հացի գնումը 100 %-ով :

25. Առաջարկել մթերման գրասենյակին 1-ին կվարտալի ընթացքում մարել մթերման գրասենյակի բոլոր պարտքերը սպառ-ցանցին, ազատելով ստորին ցանցի ապրանքաշրջանառության միջոցները, վորը դրված է մթերումների մեջ : Հսկել և ժամանակին իջեցնել մթերումների նպատակով ստացված վարկերը, այն կազմակերպությունները, վորոնք կթերանան ոգտագործել մթերումների նպատակով իջեցրված վարկերն, անմիջապես հետ վերցնել և տալ վարկավորման կարիք ունեցող կազմակերպություններին, իսկ չոգտագործող կազմակերպությունների ղեկավարներին դատական պատասխանատվության կանչել :

26. Առաջարկել ստորին ցանցին ստեղծել կոմիտեի տակաճ և Լոոպ-ակտիվից կամավոր մթերող-հավաքարարների ինստիտուտ :

27. Ել ամբողջ ծավալել և ամրացնել քաղաքի և գյուղի ապրանքային ղողման աշխատանքները, մանրագնին կերպով հաշվի առնել կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտեսների հարաճուն պահանջները, ներմուծել ըստ նրանց պահանջների ապրանքներ և այնպես դասավորել մթերման աշխատանքները, վորպեսզի ամբողջ գյուղատնտեսական արտադրանքի ավելցուկն ընդգրկվի սպառկոոպերացիայի միջոցով և մթերվի ապակենտրոնացված կարգով :

28. Առաջարկել Մթերման գրասենյակին և ստորին ցանցին ամեն կերպ միջոցներ ձեռք առնել վորպեսզի ընդունվի վորակով մթերքներ, պահպանվի այդ մթերքների վորակը, ապահովի անհրաժեշտ տարանջոով և կառավարվի ժամանակին մթերքների փոխադրումը :

4. ՄԵՐՁՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՅԵՎ ՈՃԱՆԴԱԿ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

29. Կոոպ. տնտեսությունների և ոժ. տնտեսությունների վորոշ մասի վնասով աշխատելը (Յերևան և Լենինական) համարելով միանգամայն անթույլատրելի, առջարկել Հայկոոպի վարչությանը 1934 թ. աշխատանքները այնպես դասավորել, վոր աշխատեն չահավետ, այդ կապակցությամբ անհրաժեշտ է՝

ա) Շտապ կարգով հատուկ բրիգադների միջոցով ստուգել տնտեսությունների նախապատրաստական աշխատանքները, պարզել դործիքների վերանորոգման ընթացքը և սերմերով ապահով լինելը և թե ինչպես նախապատրաստված է գարնանացանին դրամավորելու համար:

բ) Գարնանացանն սկսել ժամանակին և ավարտել ժամկետից 15 որ առաջ:

գ) Հատուկ ուշադրություն դարձնել կուլտուրաների մշակման վրա ուժեղացնելով ագրո հսկողություն, սրելով աշխատողների պայքարը պլանների կատարման և բերքատվության բարձրացման համար:

Սահմանել 1934 թ. մերձ քաղաքային և ոժանդակ տնտեսությունների պլան (հեկտարներով)

	Տնտեսությունների անունները	Բանջարեղանների	Հացահատկային և կերակրային
1	Յերեվանի քաղկոոպի	114	50
2	Լենինկ. տեկստիլ կոո	120	30
3	Լենինակ. քաղկոոպի	65	39
4	Ղարաքլիսալի	68	150
5	Յերեվանի խողարուծ.	—	90
6	Ոժանդակ տնտեսութ	300	335
		657	694

Լրիվ ապահովել հեկտարին 10 տոննա բանջարեղանի ստացումը:

Սահմանել ոժանդակ տնտեսությունների համար աճ 1934 թ. համար հանդեպ 1/1-34 թ.

- 1 Կովերի — 52 գլուխ
- 2 Խողամալբերի — 87 »
- 3 Շագարներ (մալր) — 67 »
- 4 Վոչխարներ — 265 գլուխ

Առաջարկել կոոպիսոգսեկցիային լրիվ կերպով ապահովել 1934 թ. մատանշված ցուցանիշները:

դ) Հատուկ ուշադրություն դարձնել բանվորական ուժի հաշվադրման վրա, կապվել մոտակա կուլտեսականների հետ կնքել պայմանագրեր ապահովելով տնտեսություններն անհրաժեշտ քանակի բան ուժով:

յե) Ապահովել բերքի ժամանակին հավաքը և նախորոք ռեալիզացիայի համար կնքել պայմանագրեր համապատասխան սպառող կազմակերպությունների հետ:

զ) Կանոնավորել տնտեսությունների հաշվառման և հաշվետվության աշխատանքները:

5. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՍՆՆԻԻ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

30. Առաջարկել Հայկոոպի վարչությանն ել ավելի ծավալել ժողսննդի ձեռնարկների ցանցը, հոգ տանել նրանց ապահովելու համապատասխան շենքով և անհրաժեշտ ինվենտարով հատուկ ուշադրություն դարձնել և միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի վոր մի ճաշարան-թեյարան չաշխատի վնասով, պարտադրելով ստորին ցանցին կազմելու նախորոք ճաշերի կալկուլյացիան և վաճառքի ինքնարժեքին անելու հավելում (զուտ ոգուտ 1,9%): Փակ ճաշարանի համար դիրեկցիաների հետ կնքել պայմանագրեր ճաշարանների վնասներն հատուցելու համար, կատարել այդ աշխատանքը I յեռամսյակի ընթացքում:

31. Պարտադրել ստորին ցանցին հատուկ ուշադրություն դարձնել ճաշարան-թեյարանների սանիտարական դրության վրա, ապահովելով անհրաժեշտ քանակի մանր ինվենտարով, աշխատադարնանցանի հաջող սպասարկման համար կազմակերպել հասարակական սննդի ձեռնարկներ:

	Ուժ միջոցով	Ծրվել խոհանոցներ	Ճաշարաններ կլից	Թեյարաններ	Կոֆե ռեստորաններ	Թեյարաններ
1	27 Շրջ. շրջկոոպ. միջ.	41	29	14	130	148
2	Սոցխողբանկոոպ միջ.	4	4	2	8	10
3	Մեծքաղտնտեսութ.	1	3	—	14	10
		46	36	16	152	168

Ժողսննդի ձեռնարկների գծով 1934 թ. համար սահմանել աճ՝

	Քաղաքում	Գյուղում
Ճաշարաններ	14	5
Թեյարաններ	4	6
Կոֆե ռեստորաններ	4	—
» Չակուսոցնի	3	8
Թեյարան »	—	4

կիցներին արտ-հազուստով և լվանալու անհրաժեշտ հարմարանքներով, ինչպես և հատուկ խնամք տանել միջերանքների պահպանման վրա:

Սահմանել 1934 թ. համար արտադրանք ժողանդի գծով՝ քաղաքում 24,100 հազար ռուբ. և գյուղում՝ 4,607 հազար ընդամենը 28,707 հազար:

Շրջանառություն քաղաքում՝ 14,480 հազար ռուբլի և գյուղում 4,977 հազար ռ. ընդամենը 19457 հազ. ռուբլի:

Ընդունել կալորաժ քաղաքի փակ ճաշարանների համար 800, իսկ գյուղի համար 600:

32. Վերջ տալ ստանդարտ ճաշեր արտադրելուն, մտցնել բազմաճաշերի բլյուզներ, կազմակերպել նախաճաշեր բարձրացնելով արտադրանքի փորակը: Հանձնարարել Հայկոպի ժողանդի սեկիդային այդ աշխատանքները ձեռնարկել 1934 թ. I յեռամսյակից:

33. Վերանայել ժողանդի ցանցում աշխատող վոլջ կադրերը, ազատվել խորթ, անբարեխիղճ, կոպիտ և զեղծարար տարրերից, հատուկ ուշադրություն դարձնել կանաց %-ի ավելացման վրա ներգրավելով ժողանդի ցանցի մեջ հարվածային բանվորներին և կուլտեսուհիներին ու բանվորների, կուլտեսուհիների ընտանքներին, կանանց ներգրավման %-ը հասցնել 80-ի:

34. Ուսանողության սննդի գործը բարելավելու նպատակով առաջարկել Հայկոպի վարչությանը բացի պլանային հատկացումներից, անել արտապլանային կարգով լրացուցիչ հատկացումներ: Հատկացումները կատարել նույն կարգով արդյունաբերական ապրանքների գծով, յեղնելով նրանց կոնկրետ պահանջներին:

7. ԳՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

35. Առաջարկել Հայկոպի վարչությանը մինչև Յենտրոսոյուզի համագումարի որը կարգավորել հավելումների բաշխումը սխտեմայի առանձին ողակների մեջ, այն հաշվով, վորպեսզի հավելման ²/₃-ը մասը մնա մանրածախ ցանցին: Առաջարկել Հայկոպի վարչությանը խիստ կերպով պայքար մղել նեպմանա-կան-չարչիական բոլոր տեսակի տրամադրությունների դեմ դատական պատասխանատվության կանչելով մեղավորներին:

36. Առաջարկել Վ.Վ. Հանձնաժողովներին ամիսը մեկ անգամ ստուգել զնահատման գործը վարչության մոտ և խանութներում, հայտնաբերված խախտումների համար պատասխանատվության կանչել մեղավորներին:

37. Առաջարկել չրջապառկոպմիություններին և գյուղկոոպ-

ներին բաց թողած ապրանքները դուրս գրել արդյունաբերական դնով, ավելացնելով հաշվի տակ չրջմիության հավելումը: Հանձնարարել Հայկոպի վարչությանը մեկ դեկտային ժամկետում սահմանել չրջմիությունների հավելման նորմաներն ու կարգը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Առաջարկել հաց-արդյունաբերական տրեստին տրեստացման յենթարկելու Ալլահվերդու, Արթիկտուֆի, Վաղարշապատի և Ղուրդուղույու գոյություն ունեցող փոքրը վերակազմակերպելու և կիսամեխանիզացիայի յենթարկելու:

Ամբողջապես դնել հացի տրեստի վրա վոչ տրեստացված հացի փոքրի դեկավարման, պլանավորման և հաշվառման աշխատանքները:

Սահմանել 1934 թ. հացի փորակի բարձրացման համար հետևյալ ցուցանիշները

		Ալլուրի տեսակները				
		96 ⁰ / ₀	95 ⁰ / ₀	85 ⁰ / ₀	80 ⁰ / ₀	75 ⁰ / ₀
1	Խոնավություն	47 ⁰ / ₀	49 ⁰ / ₀	45 ⁰ / ₀	44 ⁰ / ₀	44 ⁰ / ₀
2	Ծակոտներ	55 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀	63 ⁰ / ₀	65 ⁰ / ₀	65 ⁰ / ₀
3	Թթվածություն	7 ⁰ / ₀	12 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀	4 ⁰ / ₀
4	Կեղևի հաստություն	5 միլ.	5 միլ.	վեր 4 մմ ներ 5 մմ	4 միլ.	4 մմ
5	Պրիպյուկ	41,6 ⁰ / ₀	49 ⁰ / ₀	35 ⁰ / ₀	35 ⁰ / ₀	32 ⁰ / ₀

Առաջարկել հացի տրեստին անշեղորեն կիրարկել կանքում հիշված նորմաները:

Առաջարկել հացի փուռ ունեցող սպառկոոպներին ամենաակտիվ միջոցներ ձեռք առնելու հաշվառման և հաշվետվության աշխատանքները կարգավորելու բնագավառում, ամեն ամիս պահանջվող ձեկերով ներկայացնել հաշվետվություն Հաց տրեստին:

Կադրերի պատրաստման գծով՝ պատրաստել փորակյալ հաց-թխոյներ քաղաքում 30 հոգի, գյուղի համար 20 հոգի և վերապատրաստել՝ 1934 թ. ընթացքում՝ 70 հոգի, լաբորանտները 13 հոգի:

Առաջարկել Հացի-տրեստին իր յենթաբաժիններում միջոցներ ձեռք առնել անխնա մասսայական պայքար կազմակերպելու հացի գոյության, չարաչահումների անտեսավարության և թափ-թփվածության դեմ:

Հաստատել Հացի տրեստի 1934 թ. տնտեսական տարվա արտ-ֆինպլանը 22,472,200, փորը պետք է կազմի չրջանառության բարձրացում 24%, արտադրության բարձրացում 5,7%, ինքնաթեկի իջեցում 3,0%:

Առաջարկել Հացի տրեստին 1934 թ. կապիտալ ներդրումների համար հատկացված 647 հազար ռուբլին ոգտադործել, միաժամանակ ոգուտներին միջոցներից կատարել հետևյալ շինարարությունը՝

1. Յերեվան—Հացի գործարան յերկաթուղային գիծ անցկացնել, և պահեստ կառուցելու համար 198 հազ. ռ.
2. Գործարանի բնակ շինարարություն համար 250 » »
3. Գործարանի մանկամսուրի համար 50 » »
4. » ակումբի համար 40 » »
5. Չանագան մանր ռեկոնստրուկցիայի համար 40 » »

Մտցնել Ժ.Կ.Խի հաստատություն հանձնարարել հացաթրխման տրեստին ԺԿԽ-ի սանկցիան ստանալուց հետո անցնել կառուցմանը:

Առաջարկել Հացի-տրեստին 1933 թ. կոնուկացիայի յենթարկված նոր կառուցվող հացի գործարանները—Լենինական, Դիլիջան և Ալլահվերդի, վերջացնել 1934 թ. 3-րդ կվարտալում և մտցնել շահագործման մեջ:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Քաղաքի և գյուղի ապրանքամատակարարման գործը հաջող կազմակերպելու և պետական միջոցներ ստեղծելու համար ձեռնարկել հետևյալ միջոցառումները՝

1. Կատարել և գերակատարել առաջադրված փայակուտակման պլանը. կտրականապես վերացնել փայադանձման ասպարեզում տեղի ունեցած վարչարարություն արտահայտությունները. լրիվ վերահսկվուման յենթարկել փայատերերի կազմը և ճիշտ վորոշել ամեն մի անդամի մուծած փայը, նրա պարտքը և սահմանված ժամկետներում կատարել մնացած փայի գանձումը. լայն կերպով կիրառել առաջին և յերկրորդ անդամների խրախուսման միջոցառումները, ընդունել 1934 թվականին փայակուտակման և նոր անդամների ներգրավման պլան:

2. Ամենաշտապ կերպով լիովին ավարտել անդամներից ստացված ժամկետանց ավանսների բավարարումը և կատարել նոր ապրանքային ավանսների գանձման առաջադրված պլանը, նախորդ ապահովելով համապատասխան ապրանքների ստացումը՝ ինչպես պլանային նույնպես և արտապլանային աղբյուրներից:

Համագումարը հրահանգում է բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններին ավանսների գանձման ասպարիզում ապահովել դասակարգային դժի ճիշտ կիրառումը:

3. Նշել, վոր դերիտորական գումարների գանձման և կրեդե-

տորական գումարների մարման ասպարիզում Հայաստանի սպառացանցը դեռևս չի կարողացել խոշոր բեկում առաջացնել՝ գտնել անհրաժեշտ այդ աշխատանքների համար կազմակերպել հատուկ միամսյակ: Միաժամանակ հանձնարարել բոլոր կազմակերպությունների ղեկավարներին տանել խիստ պայքար դերիտորական և կրեդիտորական գումարների լիկվիդացիայի ուղղությամբ և ամենորյա խիստ հսկողություն միջոցով թույլ չտալ նորերի առաջացումը: Սահմանել, վոր 1934 թ. ընթացքում դերիտորական և կրեդիտորական գումարները բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններում պետք է կրճատվեն վոչ պակաս քան 75% հանդեպ առ 1-ն հունվարի 34 թ.:

4. Ներքին ռեսուրսների մոբիլիզացիան ընդունելով սպառախտեմայի ֆինանսական աշխատանքների կարելիոր բնագավառներից մեկը, համագումարը հրահանգում է բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններին:

ա) Խստագույն կերպով հսկել ապրանքային մնացորդների, նրա աստորտիմենտի ու վորակի վրա և վճռական միջոցառումներով խոստում ռեալիզացիայի յենթարկել բոլոր գանգաղաչարժ և անլիկվիդ մնացորդներն ու թույլ չտալ ապրանքային մնացորդների կուտակումներ՝ սահմանված նորմաներից ավելին: Ընդունել ապրանքային մնացորդների հետևյալ միջին տարեկան նորմաները առևտրական ցանցում (խանութներում և պահեստներում) գյուղական սեկտորում 26 որ. նույն թվում չըջսպառկոոպում միություններում (մեծաքանակից) 8 որ. քաղաքային սեկտորում 17 որ. միջըջանային բազաններում (մեծաքանակից 8-որ) միջինը ամբողջ սխտեմայում 25 որ:

բ) Համապատասխան միջոցառումների կիրառումով ել ավելի ամրացնել գրամարկդային գիսցիպլինան, արագացնել դրամական մնացորդների փոխադրումը հեռավոր կետերից և կրճատել դրամական մնացորդները ձեռնարկներում, ճանապարհին և գրամարկդում հասցնելով այդ (հաշվարկային հաշվի հետ միասին) գյուղական սեկտորում 6,0 որ նույն թվում չըջսպառում կոոպմիություններում 3,0 որ. քաղաքային սեկտորում 4,5 որ, Միջ-չըջանային բազաններում 3,2 որ, միջին ամբողջ սխտեմայում 5,5 որ:

գ) Ամենալայն ուշադրություն դարձնել ամբիորդ գույքի, տարայի և նյութերի լրիվ ռեալիզացիայի վրա և այդ միջոցները դրանել ապրանքաչըջանառություն և այլ գործնեյություն կենդանի չըջանառություն մեջ: Սահմանել 500 հազար ռուբլու պլան, առաջարկել Հայկոոպին 1934 թ. ընթացքում բաժանելով ըստ կրվարտայների, կազմակերպությունների միջև լրիվ ապահովել կատարողականը:

5. Գտնելով վոր շրջանառության ծախսերը դեռ ևս գտնվում են համեմատաբար բարձր մակարդակի վրա, համագումարը առաջադրում է ամբողջ սպառողների ել ավելի ուժեղացնելով նախահաշվային դիսցիպլինան 1934 թ. ինչեցնել շրջանառության ծախսերի չափը 1933 թ. կատարողականի համեմատությամբ 2-3% հանդեպ շրջանառության. առանձնապես վարչատնտեսական ծախսերը և շտապը կրճատել 10-15% ամբողջ սխտեմայում 1933 թ. 4-րդ յեռամսյակի ծախսերի համեմատությամբ: Միաժամանակ մինչև փետրվարի 25-ը, Յենտրոսայուզի համագումարը, լրիվ իրականացնել 1933 հանդեպ վարչատնտեսական ծախսերի կրճատման 30% և այդ ժամանակամիջոցում ներկայացնել լիակատար թվեր Հայկոոպին:

Համագումարն առանձնապես առաջարկում է Հայաստանի սպառսխտեմային ամենաշտապ կարգով ավարտել համամիութենական ԺԿԽ-ի 16-ն ոգոստոսի 33 թ. «Սպառողական կոոպերացիայի Ֆինանսական դրության մասին» վորոշումից բղխող ձեռնարկումների փոխադրական ծախսերի կրճատման և չենքի վարձի 1933 թ. նորմաների պահպանման ուղղությամբ:

6. Առաջարկել բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններին 1934 թ. ընթացքում ել ավելի ուժեղացնել և խորացնել տնտեսաշվարկի սկզբունքները աշխատանքի բոլոր բնագավառներում և ապահովել տնտեսական գործունեյության բոլոր ճյուղերի շահավետությունը: Սահմանել կուտակումների (դուտ ոգուտի) հետեվյալ նորմաները 1934 թ. համար:

ա) Առևտրական գործունեյությունից գյուղական սեկտորում 2,0%, նույն թվում շրջսպառկոոպմիությունները 0,5%, քաղաքի սեկտորում 1,5%, միջշրջանային բազաներում՝ 0,65% ամբողջ սխտեմայում 2,0%:

բ) Հաս. սննդի շրջանառությունից 1.2%:

գ) Գյուղատնտեսական ձեռնարկներից 5,0%:

7. Յեղնելով Համ. ԺԿԽ-ի 1-ն Ոգոստոսի վորոշումից համագումարը առաջադրում է բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններին վճռական միջոցառումներով ապահովել հաշվետվության և հաշվառման գործի կանոնավոր դրությունը, աժուրի պահել հաշվեկշիռները և ինքնուրույն բալանսի անցկացնել հաս. սննդի և գյուղ. տնտեսական բոլոր խոշոր ձեռնարկները՝ կիրառելով այդտեղ լրիվ տնտ-հաշվարկ:

8. Համագումարը նշելով, վոր Համ ԺԿԽ-ի 16-ն ոգոստոսի վորոշումով «սպրանքաշրջանառության վարկավորման» համար ստացած միջոցները լրիվ կերպով պետք է ոգտագործվեն խորհրդային կուլտուրական առեվտրի ուժեղ ծավալման ուղղությամբ, առաջարկում է բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններին վար-

կային դիսցիպլինայի խիստ կիրառումով ապահովել այդ վարկի աստիճանական վերադարձը Պետբանկին, փոխարինելով այդ կազմակերպության համապատասխան ֆինպլանով նախատեսված կուտակումներով և ոժանդակ միջոցներով:

9. Նշելով անցյալում մի շարք կազմակերպություններում տեղի ունեցած շրջանառու միջոցների սխալ և վոչ պլանային բաշխումն՝ ըստ աշխատանքի ճյուղերի, համագումարը զգուշացնում է բոլոր սպառկոոպկազմակերպություններին առաջիկայում վճռականորեն վերացնել այդորինակ յերեվույթները Ֆինանսական աշխատանքներից, առանձնապես խիստ կերպով արգելել պլանից դուրս միջոցների ներդրումը կապիտալ շինարարության հար. սննդի, գյուղատնտես. և այլ ձեռնարկումների մեջ: Առաջարկել Հայկոոպին ամենախիստ հսկողություն սահմանել սույն առաջադրության անչեղ կիրառման վրա՝ զանցառումներին կանչել դատական պատասխանատվության:

10. Համագումարը արձանագրելով ներսխտեմային ֆոնդերի միջոցով հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարած դրական աշխատանքը (կարգավորման ֆոնդ, կուլտ-ֆոնդ, կապիտալ շինարարության ֆոնդեր), ընդունում է հետևյալ նորմաները՝ ֆոնդային հատկացումների համար 1934 թ.:

Փայալճարների փաստացի գանձումից՝	
ա) Կարգավորման ֆոնդին գյուղ և քաղաք	15%
բ) Կապիտալ շինարարության ֆոնդին (հատուկ ավանդներ)	
Գյուղական սեկտոր	25%
Քաղաքային սեկտոր	15%

Փայագանձումից մնացած միջոցները թողնել կազմակերպություններին հենց շրջանառու միջոցները ուժեղացնելու համար:

11. Համագումարը նշելով տեխնիկական բազայի հետադարձբարձրացման խիստ կարեվորությունը, հանձնարարում է բոլոր կազմակերպություններին ապահովել 1934 թ. սպառկոոպերացիայի ընդհանուր պլանով նախատեսված կապիտալ շինարարության իրագործումը, վճռականորեն ապահովել շինարարության վորակը, ինքնարժեքի իջեցումը 15%-ով, իսպառ վերացնել արտապլանային կապիտալ ներդրումները:

12. Նշելով, վոր Հայաստանի սպառողանցում դեռ ևս կան առանձին կազմակերպություններ, վորոնք թերադնահատելով խորհրդային ռուբլու նշանակությունը և սեփական ֆինանսական բազայի ուժեղացման կարեվոր խնդիրը իրենց ամբողջ հույսը դնում են պետական փոխառու միջոցների վրա և անտնտեսավար աշխատանքով չեն ապահովում պետական նպատակային վարկի վերադարձը, առաջարկում է Հայկոոպի վարչությանը անողոք պայքար մղել այդպիսի կազմակերպությունների և նրանց դեկա-

վարենքի դեմ ու անշեղորեն կիրառել ռուբլու կանտրոլը և կադ-
մակերպչական միջոցառումները:

13. Ֆինանսական դիսցիպլինայի, բոլոր կանոնները անշեղո-
րեն կիրառելու համար, սխտեմատ-կարար կատարել ստուգում-
ներ ֆինանսկոորի միջոցով և զանցառումներին կանչել խիստ պա-
տասխանատվության:

ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Համագումարը նշելով պլանավորման աշխատանքների առ-
պարիդում և ծավալման խոշոր նշանակութիւնը կոոպերատիվ
տնտեսութիւնների ճիշտ և հաջող կազմակերպման ուղղութիւնը՝
առաջարկում է սպառսխտեմայի բոլոր կազմակերպութիւն-
ներին՝

1. Վճռականորեն ապահովել կոոպերատիվ տնտեսութիւն բո-
լոր ճյուղերի (առևտուր, հաս. սննունդ, հացաթխում գյու-
ղատնտեսական ձեռնարկներ, աշխատանք, աշխատավարձ, ֆի-
նանսներ և այլն) պլանավորումը ըստ ամիսների, յեռամսյակ-
ների և տարիների բարձրացնելով պլանների վորակը:

2. Բոլոր պլանային ցուցանիշները ամեն պլանային ժամա-
նակաշրջանի սկզբին, հասցնել առևտրական կետերին առանձին
գործակատարին, բանվորին, արտադրական բջիջին, բրիգադին և
կոոպ-ակտիվին:

3. Բոլոր առ-կետերում և արտադրական բջիջներում կազմա-
կերպել պլանային ցուցանիշների և նրանց կատարողականի ցու-
յադրումը կազմակերպելու մասնաշաղկան կոնտրոլը պլանների
կատարման և գերակատարման ուղղութիւնը: Ժամկետ I կվար-
տալ:

4. Վճռականորեն ապահովել տնտեսական բոլոր ճյուղերի
պլանավորման աշխատանքները համապատասխան կադրերով,
առաջին հերթին գյուղկոոպներում և քաղաքի խոշոր կազմակեր-
պութիւններում:

5. Հանձնարարել Հայկոոպին և չրջսպառկոոպիութիւննե-
րին ուժեղացնել ղեկավարութիւնը ամբողջ ցանցին և առանձին
կերպով գյուղկոոպների պլանավորման աշխատանքների ուղղու-
թիւնը տալով հրահանգչական և մեթոդական ցուցմունքներ,
պլանավորման ձեւեր և այլ անհրաժեշտ ոգնութիւններ:

Առնվազն ամիս մեկ անգամ կատարել հետադադարութիւններ:

ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Ավելի ուժեղացնել կենդանի ղեկավարութիւնը ցանցի
հաշվառման գործի վերաբերմամբ՝ մեթոդական ու տեխնիկա-
կան ինստրուկտաֆի միջոցով:

2. Անցկացնել հանրապետական և միջ-չրջանային կուրս-կոն-
ֆերանսեր գյուղկոոպների և այլ կոոպ-պլանների ու հաշվային
աշխատողների համար, I և II յեռամսյակների ընթացքում:

4. Կենսագործել փորձի փոխանակման ու առաջավորների
կողմից հետ մնացողներին բուքսիրային ոժանդակութիւն:

5. Ավելի ևս ծավալել սոցիալիստական մրցման ու հարվա-
ծայնութիւն մեթոդներով աշխատանքը 1934 թվականի ընթաց-
քում, կոոպումիութիւն հետ միասին գլխովին, կոոպ աշխատող-
ներին ընդգրկել սոցմրցման և հարվածայնութիւն մեջ:

6. Ուշք դարձնել հաշվային ապարատի կայունացման
խնդիրներին և ամեն կերպ պայքարել հոսունութիւն դեմ:

7. Հատուկ ուշք դարձնել հրահանգների և հաշվապահական
ձեւերի պարզեցման, կրճատման և ժամանակին մատակարարելու
գործի վրա:

8. Նպատակահարմար դասավորելով հաշվային աշխատանք-
ները ապահովել, ավելի բարձր աստիճանի վրա դնել հաս. սննդի
կոոպերատիվ և ոժանդակ տնտեսութիւնների, աշխատավարձի
ֆոնդերի ու գների հաշվառման գործը՝ պատասխանատու դարձ-
նելով դրա համար բոլոր ողակներում գլխ. հաշվապահներին,
այդ աշխատանքները դնել I յեռամսյակում:

9. Առանձին հաշվառել կոոպերատիվ և մասնադիտական
բուհերի և ՄՏԿ-ներից ավարտվող յերիտասարդ կադրերին և
վճռական ձեռնարկումներով ապահովել հաշվային ապարատների
թարմացումը յերիտասարդ ուժերով:

II

ԳՅՈՒՂԿՈՈՊՆԵՐՆ ԵՒ ԱՎԵԼԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԴԱՐՁՆԵԼՈՒ ԱՍՊԱՐԻՉՈՒՄ

Հայաստանի սպառողական կոոպերացիայի 6-րդ համագումարը լսելով ընկ. Ս. Փոշոտյանի ղեկավարած գյուղկոոպների աշխատանքների մասին արձանագրում է, վոր համաձայն Համ. Կ. (Բ) Կ. Կ. Կ-ի և Կ. Վ. Հ-ի 1930 թ. դեկտեմբերյան միացյալ պլանում և վորոշման վերակառուցվեց գյուղկոոպերացիան, կազմակերպելով ինքնուրույն գյուղկոոպներ, վորոնց ղեկավարման համար յուրաքանչյուր չրջանում ստեղծվեց չրջմիություններ, վորպիսի հանգամանքը ավելի քան մոտեցրեց սպառողական սպառողներին, խորացնելով ընտրական սկզբունքի կիրառումը և մյուս կողմից հիմնականում լուծվեց խորհրդային կուլտուրական առեւտրի յենթարկումը գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման պահանջներին, պայքարելով կոլխոզային աշխատանքի արտադրողականության համար, զարկ տալով կոլխոզային գյուղի ունեւոր դառնալու իրականացմանը և ավելի ուժգին թափով սկսեց ամրանալ գյուղի և քաղաքի ապրանքային զուգումը, վորպես արտադրական զուգման անբաժանելի մասը:

Հաշվետու չրջանում գյուղկոոպերացիան կուսակազմակերպությունների ղեկավարությամբ, ծավալելով պայքարը կապիտալիստական դասակարգի վերջին մնացորդ կուլակության դեմ մի կողմից և մյուս կողմից ծավալուն ինքնաքննադատության միջոցով պայքարելով աջ և «ձախ» ուղորտունիստական տատանումների դեմ համախմբել են կոոպորացիաների շուրջ կոոպ հասարակայնությունը, վորի շնորհիվ հիմնականում ապահովեց կուսգծի կենսագործումը գյուղական սպառողական կոոպերացիայի աշխատանքների բնագավառում:

Հաշվետու չրջանում գյուղկոոպերացիան ունեցել է զգալի նվաճումներ, վորոնք արտահայտվում են՝

1. Կազմակերպված 5 միջ-չրջանային բազաներին կցվել են 112 գյուղկոոպ (կամ գյուղկոոպների 80%-ը), վորով վերացվեցին ապրանքաչրջանաության բնագավառում ավելորդ ողակները:

2. Բազաներին կցված գյուղկոոպներից զգալի մասը սկսել են աշխատել չահավետ, որինակ՝

ա) Համարվույի գյուղկոոպ-մինչ բազային կցվելը 6 ամսում (1/1—1/7—33 թ.) ունեցել է ապրանքաչրջանաություն 538,300 ռ. իսկ կցվելուց հետո 3 ամսում (1/7—1/10—33 թ.) 395,100 ռ.:

Ծախսերը ապրանքաչրջանաության հանդեպ նշված ժամանակամիջոցում կազմում են՝ 8,9%, իսկ կցումից հետո 5,9%: Ունեցել է վնաս մինչ կցումը 14060 ռ., կցումից հետո ոգուտ՝ 11200 ռուբլի:

բ) Ներքույի գյուղկոոպ			
Մինչ և հայրն կցվելը 6 ամս. (1/1—1/7—33 թ.)	կցվելուց հետո 3 ամս. (1/7—1/10—33 թ.)		
Սպրանքաչրջանաություն	134,000 ռ.	—	110,800 ռ.
Ծախսերը չրջանաութ. հանդեպ	10,98 %	—	6,71 %
Ունեցել է վնաս	5,900 ռ.	Ոգուտ	4,500 ռ.
գ) Ն. Բայազետի գյուղկոոպ			
Չրջանաության ծախսերը	8,20 %	կցվելուց հետո	5,00 %
Ունեցել է վնաս	7720 ռ.	Ոգուտ	3640 ռ.
դ) Ղալաշի գյուղկոոպ (Աղաբաղ)			
Չրջանաություն	179,900 ռ.	կցվելուց հետո	119,400 ռ.
Չրջ. ծախսերը չրջ. հանդ.	12,6 %	»	8,90 %
Ունեցել է ոգուտ	5600 ռ.	»	11120 ռ.
3. Ապրանքաչրջանաությունը հասել է պահը կատարելու %			
4. Աճել է անդամներ թիվը			
5. Պրեմյալ թորթարի հետևանքով աճել է աշխատավարձը			
ա) Գյուղկոոպ նախագահներին և հաշվապահներին		100—120	150—175
բ) Գործակալատարներին		40—45	60—70

6. Չրջայի մեկում է առաջացել միութւնների պլանների կատարման ասպարիզում:

Համագումարն արձանագրելով գյուղկոոպերացիայի ձեռք բերած նվաճումները միաժամանակ արձանագրում է մի շարք թերություններ, վորը արտահայտվում է հետևյալում՝

1. Թույլ է ծավալվել արտապլանային գնումները և ապրանքների արագ շարժումը:

2. Բացակայում է սպառողների պահանջի հաշվառումը և թույլ է պայքարը վատորակ ապրանքների դեմ:

3. Չի կիրառվում նախնական պատվերի կիրառման սկզբունքը:

4. Թույլ է աշխատանքը միութւնների վորակի և պահպանման դործում:

5. Թույլ է նմանապես մասսայական կոնտրոլը ղեղծարարության, համիշտակումների, վատնումների և յուրացումների բնագավառում:

6. Մերավարտը և և վերջնականապես չի կանոնավորված գնահատման (կալիուլացիա) աշխատանքների գրվածքը գյուղկոոպներում:

7. Վոչ ամեն գյուղկոոպ լրիվ կիրառում է տնտ. հաշվարկը:

8. Անբավարար ե կազմակերպված ապրանքափոխադրման գործը. այնպես, վոր կոլխոզներին հետ սլայմանագրերի կնքման աշխատանքները, ապրանքների անընդհատ և արագ փոխադրման գործը մատնված ե ինքնահոսի:

9. Թույլ ե ընթանում վարչատնտեսական ծախսերի կրճատման և վերդիրներին իջեցման աշխատանքները

10. Դեռ ևս գոյութիւն ունի գյուղական ցանցում աշխատավարձի «ձախ» հավասարեցման յերեւութներ:

11. Անուշադրության ե մատնված կադրերի պատրաստման և վերապատրաստման գործը:

Յեւնելով վերոհիշյալից համագումարը առաջարկում ե՝

1. ԱՊՐԱՆՔԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ ՅԵՎ ՊԱՅՔԱՐ ԼԱՅՆՍՊԱՌԱՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

1. Եւ ավելի լայն հնարավորութիւն տալ գյուղկոոպներին ինքնուրույն կերպով գնումները կատարելու վոչ միայն Հայկոոպի և արդյունաբերության բազաներից, այլ և պետական և տնայնագործական կոոպերացիայի արդյունաբերական ձեռնարկներից: Միաժամանակ ավելի քան լայն հնարավորութիւն տալով գյուղկոոպներին ապրանքների ընտրութիւն կատարելու գործում, իսկ սլառ մերացնելով պարտադիր աստորտիմենտ բացթողնելու պրակտիկան:

2. Առաջարկել գյուղկոոպներին ամենալայն կերպով ոգտագործել տեղական բոլոր միջոցները, տնայնագործական կոոպերացիայի և ուտիլ-ցեխերի տեղական ձեռնարկների հետ կնքել նախնական սլայմանագրեր առաջարկելով սպառողների պահանջի համաձայն՝ արտադրվող ապրանքների աստորտիմենտը:

3. Գտնել, վոր ներկա հաշվարկի կարգը դժվարեցնում ե գյուղկոոպի առևտրական գործնելության զարգացումը՝ ուստի առաջարկել Հայկոոպի վարչությանը հարց հարուցել համապատասխան կազմակերպութիւնների առաջ ավելացնել Պետքանկի ֆիլյալները, ոգտագործել խնայդրամարկդները ամենորյա վաճառքից առաջացած դրամները ի պահ տալու համար, միաժամանակ հնարավորութիւն տալ գյուղկոոպներին իրենց վորոչ գումար թողնելու անմիջականորեն տնայնագործներից և կոլտնտեսութիւններից ապրանքները գնելու համար:

4. Գյուղկոոպները, հատկապես չրջմիութիւնները և միջչրջանային բազաները ամենալայն կերպով պետք ե պայքարեն ընկ. ՍՏԱԼԻՆԻ առաջադրած պահանջը՝ «2-3 անգամ ավելի լայն սպառման ապրանք տալ կոլտնտեսականներին 2-րդ հնգամյակի ընթացքում», իրականացման համար, այդ իսկ պատճառով

հույս չդնել միայն կենտրոնացած կարգով ապրանքներ ստանալու վրա, մորիլիզացիայի յենթարկել տեղական միջոցները:

5. Ուժեղացնել սննդամթերքների (բանջարեղեն, կաթնամթերք, մսեղեն և այլն) վաճառքը գյուղկոոպներում, հատկապես գյուղում աշխատող և գյուղատնտեսությամբ զբաղվող աշխատավորներին մատակարարելու նպատակով:

6. Ծավալել պայքարը մեխանիկական բաշխման, ապրանքները բրտնիայի յենթարկելու բոլոր փորձերի դեմ, բացի նպատակային ապրանքներից, այն ել վորոչ ժամկետով և դիրեկտիվ որդանների կարգադրությամբ, մնացած բոլոր ապրանքները վաճառել ազատ խորհրդային կուլտուրական առեւտրի մեթոդներով:

2. ՄԹԵՐՄԱՆ ԱՇԽՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ

1. Եւ ավելի զարկ տալ և ապահովել կենտրոնացած և ապակենտրոնացած մթերումների սլանների կատարումը ժամանակին տեղ հասցնել սլանները և յուրաքանչյուր 10-որյակում քննության առնել սլանային կատարողականութիւնը:

2. Համագումարը յեւնելով հացադեման ընթացքի անբավարար լինելուց, առաջարկում ե՝ բոլոր հացադեմումով զբաղվող գյուղկոոպներին հիմնական բեկում առաջացնել աշխատանքներում և ապահովել մինչև Յենտրոսոյուզի համագումարի որը հացադեման սլանը 100%-ով կատարելը ինչպես և առաջարկել Հայկոոպի վարչությանն ամենաշտապ կարգով ապահովելու հացադեման չրջանները դեֆիցիտային և լավորակ ապրանքներով:

3. Առաջարկել Հայկոոպի վարչությանը և չրջմիութիւններին շտապ կարգով գյուղկոոպներին վճարելու 1933 թ. և անցյալ տարիների մթերումների դիմաց պարտքը ինչպես և լուծելու վերջնականապես մթերումներից գյուղկոոպներին և չրջմիության մեջ հասանելիք տոկոսները:

4. Առաջարկել գյուղկոոպներին կազմակերպել ակտիվից, կոմսոմոլից և պիոներներից կամավոր մթերհավաքողներ:

3. ԳՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Առաջարկել Հայկոոպի վարչությանը մինչև Յենտրոսոյուզի համագումարի որը բաշխել սիստեմաների մեջ հավելումն այն հաշվով, վորպեսզի գյուղկոոպները ստանան հավելման առնվազն 2,3 մասը:

2. Խստագույն պայքար ծավալել Վ.Վ. Հանձնաժողովների միջոցով գների խորհրդային քաղաքականության խեղաթյուրումների դեմ, իսկառ վերացնելով նեպմանական վորդու և սպեկուլյատիվ մոտեցումների բոլոր տենդենցների դեմ:

3. Անմիջապես չրջմիութիւնից գնահատման գործը փոխա-

գրել գյուղկոոպ դուրս գրելով չըջմիությունից բաց թողնված ապրանքն արդյունաբերության գնով, միաժամանակ չըջմիության ծախսերը ծածկելու համար թույլ տալ գյուղկոոպին մասհանել չըջանառության 0,2-ից—0,3%-ը:

4. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Գյուղկոոպներն ել ավելի չահավետ դարձնելու, լիովին ապահովելու տնտեսաշարժը և ֆինանսական բազա ստեղծելու համար անհրաժեշտ է ձեռնարկել հետևյալը՝

1. Կրճատել չըջանառության ծախսերը գյուղկոոպում հանդես 1933 թ. 5%-ով և մեծաքանակ առեւտրական կազմակերպություններից ծախսերը կրճատել 5,0%-ով ի ոգուտ գյուղկոոպներին:

2. Ամեն միջոցներ ձեռք առնել ապահովելու ժկն—ի 16/7 վորոշումը հանձնելով վողջ ապրանքների փոխադրումը կոլխոզներին կիրառելով փոխադրման սահմանված նորմաները:

3. Բոլոր միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի կատարվի միջմորի պլանները, իսպառ վերացվի գերխտորական գումարները և կրճատվի չըջանառու արժեքների մնացորդները սահմանված լիմիտից:

4. Այնպես դասավորել գյուղկոոպների առեւտրա-մթերային աշխատանքները վորպեսզի ապահովի չըջանառության 2%-ի կուտակումը:

5. Լրիվ չափով կիրառել աշխատավարձի պրեմյալ գործարքային սխտեման ըստ վորում այնպես դասավորել այն, վորպեսզի միատեսակ վորակ ունեցող գրասենյակային աշխատողից ավել ստանա գործակատարը:

5. ԳՅՈՒՂԿՈՈՊԻ ՅԵՎ ԿՈՒՆՈՋՆԵՐԻ ԿԱՊԻ ԱՄՐԱՑՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Առաջարկել սերտ կապ հաստատել չըջսպառկոոպմիությունների քաղաքական բաժինների և հող—բաժնեների ու գյուղկոոպների կոլխոզ վարչությունների հետ, կազմել զարնանացանի սպասարկման ծրագիր, լուծել չարժական խանութների և խոհանոցների կազմակերպման խնդիրը, խանութների միջոցով գեֆիցիտային ապրանքներ մատակարարելով դաշտում աշխատող հարվածային կոլտնտեսականներին, սովխոզի բանվորներին և աշխատավոր մենատնտեսներին, լրիվ իրականացնել զարնանացանի տրված պլանը:

2. Կնքել պայմանագրեր կոլտնտեսությունների հետ և ապրանքամատակարարման գործում նախապատվություն տալ հարվածային կոլտնտեսականներին նպատակ ունենալով ել ավելի

բարձրացնել կոլտնտեսական աշխատանքի արտադրողականությունը:

3. Գտնել հետադայում, վոր սակավունակ և փոքր գյուղկոոպները և խանութները աննշան չըջանառությամբ կարող են իրենց գոյությունը պահպանել, այն դեպքում, յերբ նրանք կստանան նյութական ոժանդակություն կոլխոզների կողմից, վորոնց անդամները սպասարկվում են տվյալ գյուղկոոպի կողմից. մասնավորապես գտնել անհրաժեշտ սակավունակ և փոքր գյուղկոոպների համար կիրառելու հետևյալ միջոցառումները՝

ա) Խանութների գործակատարները պետք է հանդիսանան տվյալ կոլխոզի անդամները վերջիններս պետք է համատեղության կարգով աշխատեն, բացառիկ դեպքերում և կոլխոզներում գյուղկոոպի վարչնախագահի գիտությամբ:

բ) Այդ աշխատողները պետք է վարձատրվեն կատարված չըջանառության պլանների համաձայն չսահմանելով նրանց նկատմամբ ապահովող միլիոնում:

գ) Կոլխոզները պետք է կնքեն պայմանագրերը գյուղկոոպներին հետ, վորով միանգամայն պետք է ապահովի ապրանքների առաք և անընդհատ փոխադրումը արտոնյալ պայմաններով:

դ) Կոլխոզները պետք է տրամադրեն այդպիսի գյուղկոոպներին համար չենքեր առանց վարձի:

6. ՇՐՋԱՊԱՌԿՈՈՊՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՒԺԵՂԱՑՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Արձանագրել, վոր տեղերում յեղած տրամադրությունը այն մասին, վոր չըջսպառկոոպմիությունները մահանում են, դա քաղաքական կարճատեսության հետևանք է չըջսպառկոոպմիության դերի թերադնահատման ուղղությամբ: Շըջսպառկոոպմիությունների դերն աշխուհետե ավելի քան խոշորանում է: Գյուղկոոպների աշխատանքների ամրապնդման ասպարիզում:

ա) Առաջարկել Հայկոոպի վարչությանը մեկ ղեկատայի ժամկետում լուծել չըջմիությունների և միջըջանային բազաների փոխհարաբերությունը հանդես գյուղկոոպների. լուծել չըջմիությունների կողմից գյուղկոոպների համար աստորտիմենտի ներմուծվելիք ապրանքների խնդիրը:

բ) Ուժեղացնել չըջմիությունների կենդանի և ամենորյա ղեկավարությունը գյուղկոոպների վրա հատկապես ուժեղացնել այն գյուղկոոպների մասնայական հաշվառման, պլանավորման, առեւտրի կազմակերպման աշխատանքների բնագավառում:

գ) Յուրաքանչյուր ամիսը մեկ անգամ հրավիրել գյուղկոոպ վ.վ. Հանձնաժողովների և կոոպ-ակտիվների որդանների խորհրդակցություններ, տալ պարզաբանումներ վ.վ. Հանձնաժո-

դովաների և կոոպ-ակտիվի որդանների աշխատանքների մասին ինչպես և դարձնելով նրանց հասարակայնության կազմակերպիչները ու գործիչները, միաժամանակ Վ.Վ. Հանձնաժողովներին վարչության հետ համահավասար պատասխանատու դարձնել պլանների կատարման համար:

դ) Յուրաքանչյուր ամիսը մեկ անգամ հրավիրել գյուղկոոպ-նախագահներին և ակտիվի խորհրդակցություն. քննության առ-նելով պլանների կատարման խնդիրը:

7. ԳՅՈՒՂԿՈՈՊԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Հրավիրել գյուղկոոպ աշխատողների համար տարին մեկ անգամ 10—20 կուրս-կոնֆերանսներ, նրանց վերափորակավորե-լու նպատակով:

2. Կազմակերպել յուրաքանչյուր գյուղկոոպի աշխատողների համար 1—3 հեկտար բանջարանոց՝ մթերքները բացառապես բաշ-խելով աշխատակիցների վրա:

3. Ահաճմանը վորոշակի նորմաներ գյուղկոոպ աշխատողնե-րին՝ հրուշակային ապրանքների ուղղությամբ (չաքարի, թեյի, ծխախոտեղենի, կոշիկի և այլն):

III

ՀԱՅԿՈՊԻ ՎԵՐԱՀԱՅԻՉ ՎԵՐԱՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԶԵ-ԿՈՒՑՄԱՆ ԱՌԹԻՎ

Հայաստանի սպառողական կոոպերացիայի 6-րդ համագու-մարը լսելով Հայկոոպի Վ.Վ. Հանձնաժողովի նախագահ Մ. Յե-լանյանի հաշվետու զեկուցումը Վ.Վ.Հ.-ի մեկ տարվա կատարած աշխատանքների մասին արձանագրում է, վոր Հայկոոպի Վ.Վ. Հանձնաժողովը ուղեցույց ունենալով Համ.Կ.(բ)Կ. Կենտկոմի ու Կ.Վ.Հ.-ի 1930թ. դեկտեմբերի միացյալ պլենումի, Համ.Կ.(բ)Կ. Կ.Կ. 1931 թ. սեպտեմբերյան պլենումի բոլշևիկյան մարտական վորոշումները Համ.Կ.(բ)Կ.Անդրյեբկոմի, Հ.Կ.(բ)Կ. Կենտկոմի վորոշումների ու ցուցմունքների կիրառման շնորհիվ ունեցել է նվաճումներ:

Չնայած ձեռք բերած հաջողություններին Հայկոոպի Վ.Վ. Հանձնաժողովը իր աշխատանքների մեջ ունեցել է զգալի թերու-թյուններ ու բացեր մասնավորապես՝

1. Վ.Վ. Հանձնաժողովը թույլ է կազմակերպել պրոֆմասսա-ների ու ստորին ողակների կուսակցության ու խ. իշխանության վորոշումների կատարման ստուգման աշխատանքները նույնպես ոգոստոսի 7-ի պատմական վորոշման համար տարվող աշխատանք-ների շուրջը:

2. Շատ քիչ աշխատանք է տարված թե Վ.Վ. Հանձնաժողովի և թե Պրոֆ կազմակերպությունների կողմից արտահաստիքային տեսուչներ ունենալու բնագավառում, վորոնք կարող եյին խոշոր աշխատանք կատարել տեղերում և մեծ չափով ոժանդակել Վ.Վ. Հանձնաժողովին:

3. Վ.Վ. Հանձնաժողովի աշխատանքներում դեռ բացակայում է սխտեմատիկ հսկողությունն ու ստուգումները Հայկոոպի ու նրա առանձին բաժինների աշխատանքի գրվածքի, աշխատակից-ների սրբապատկանությունների ճիշտ բաշխման, կադրերի ճիշտ ոգտագործման, աշխ. արտադրողականության բարձրացման և բաժինների ու միավորների կողմից չահավետ աշխատելու խնդիր-ների վերաբերմամբ:

4. Անբավարար աշխատանք ե կատարված կոոպացանցի Վ.Վ. Հանձնաժողովների միջև աշխատանքների դրական փորձի փոխանակման ասպարիզում:

5. Դեռ իր կոչման բարձրության վրա չի դրված պայքարն ու կանխման միջոցառումները վատնումների ու չարաչափումների ինքնամատակարարման, զեղծարարությունների ու հափշտակումների դեմ:

6. Դեռ անբավարար ե Վ.Վ. Հանձնաժողովի գործնեյության մեջ վարչատնտեսական ծախսերի կրճատման, դների ճիշտ կիրառման, ռուբլու կանտորի ճիշտ իրադործման, աշխատանքների բնագավառում: Թույլ ե խորացած սխտեմատիկ ստուգումների գործը:

Իր հետագա աշխատանքների ընթացքում Հայկոպի Վ.Վ. Հանձնաժողովը յեկնելով կուսակցության 17-րդ համագումարի վորոշումներից, նշանաբան ունենալով ընկ. ՍՍՍԽԻՆԻ այն ցուցմունքները, վոր «Ապրանքաշրջանառության ծավալման, տրանսպորտի վճուական բարելավման խնդիրներն այն հերթական և ակտուալ խնդիրներն են, առանց վորի լուծման մենք չենք կարող առաջ շարժվել», և 17-րդ համագումարում կազմակերպչական դեկավարության հարցերի մասին, պետք ե կատարի հետևյալ աշխատանքները:

1. Կոոպումիության հետ ծավալել սխտեմատիկ ծրագրված լայն աշխատանք սրբօրհանում ու կոոպերատիվ ակտիվի միջոցով ու ոժանդակութամբ պայքարելու բոլոր տեսակի աղավաղումների, հափշտակումների, զեղծարարությունների, չարաչափությունների ու ինքնամատակարարման յերեվույթների դեմ:

2. Կոոպումիության հետ կազմակերպել ու ընտրել Հայկոպում ու նրա միավորումներում, բազաներում արտահաստիքային տեսուչներ, վերջիններիս մեջ տանելով լայն բացատրական ու կազմակերպչական աշխատանքներ 1-ին կետում հիշված յերեվույթների դեմ պայքարն ավելի ուժեղացնելու համար:

3. Հայկոպի կազմբաժնի միջոցով հրավիրել ցանցի Վ.Վ. Հանձնաժողովի նախագահներին խրհրդակցության լսելով զեկուցումներ տեղերից, վորձի փոխանակման տեսանկյունով և տալով նրանց հրահանգչական ու զեկավար ցուցմունքներ խորհրդակցություն հրավիրել 1 կվարտալում:

4. 1934 թ. ընթացքում յերկու անգամ կազմակերպել մանրագնին ստուգումներ Հայկոպի, նրա բաժինների ու միավորների աշխատանքներին—ծախսերի կրճատման ու շահավետ աշխատելու, կադրերի ոգտագործման, աշխատանքի դրվածքի և կուսակցության ու կառավարության վորոշումների կատարման:

5. Հասարակական բրիգադների միջոցով խորացած կերպով ուսումնասիրել Հայկոպի բաժինների, միավորների, բազաների աշխատանքների ընթացքում առաջացած աղավաղումները թափթրվածության և բյուրոկրատիզմի դեպքերը, վատնումներն ու չարաչափումները ու դրանց առաջացող պատճառները և վճուական միջոցառումներ ձեռք առնել դրանք վերացնելու և արմատախիլ անելու համար:

6. Սմենորյա և խիստ հսկողություն ունենալ հացազնման աշխատանքների վրա հետեւելով այդ նպատակի համար ստացված ապրանքները ժամանակին տեղ հասցնելու և տեղերում ըստ նպատակին ոգտագործելու վրա:

7. Ուսումնասիրել և ստուգել Հայկոպի բաժինների ու միավորների 1934 թ. պլանները ըստ յեռամսյակների նրանց կատարողականը, վորի համար լսել Վ.Վ. Հանձնաժողովի նիստերում նրանց զեկուցումները պլանների կատարման մասին:

8. Կոոպումիության հետ կազմակերպել մասսայական ցուցադրական և ընկերական դատեր վորոնց միջոցով կազմակերպել պայքար բոլոր տեսակի աղավաղումների, վատնումների, հափշտակումների դեմ, և մասսաների սեփականությունը դարձնել այն սկզբունքը, վոր «Հանրային գույքը սրբազան ե ու անձեռնմխելի»:

9. Սմենորյա հսկողություն սահմանել Հայկոպի, նրա բաժինների, միավորների ու բազաների կողմից դարձանացանք, բերքահավաքը սպասարկելու աշխատանքներում: Հսկել, վոր աշխատանքները կատարվեն, ժամանակին ճիշտ և հաջող:

10. Ստուգել և հսկել Ցենտրսոյուզի վորոշման կիրառմանը, վոր «նախնական պատվերներ ու ցանցի պահանջները հաշվի առնելու կարգով ուղարկել ադրանքը»—լրիվ և ճիշտ կիրառման վրա:

Վ.Վ. Հանձնաժողովը խիստ պիտի լինի և պատասխանատվության կանչի բոլոր բյուրոկրատներին. շաղակրատների հանդեպ, վորոնք արգելք են հանդիսանում սոցիալիստական մեր մեծ հաղթանակի չինարարության պատմական ներկա շրջանի առաջընթացին:

Պ Ե Մ Ե Ր Ա Մ Ի Տ Ա Ր Ա Ն

Պատկեր 242

Դիակ 62

Տիբաժ 700

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0935994

1934p. 111

11

26960